

azonban a pert a saját nevében ne folytathassa, hanem kénytelen legyen annak vitelét a régi felperes kényére bízni, akinek már a per kimeneteléhez semmi érdeke sem fűződik? Az ilyen felfogás a peres követelés átengedményezését gyakorlatilag lehetetlenné tenné.

A Tábla szerint a „perjogi viszony“ nem oly áttörhetetlen bástya, amely az engedmény érvényesülését lehetetlenné tenné. Hivatkozom arra az esetre, amikor a felperes a per folyama alatt meghal és helyette örököse folytatja a pert — jogutódlás alapján. Ami azonban halál esetére lehetséges, az élők közti egyébként magánjogilag érvényes ügylettel nem volna lehető? Avagy nem a „perjogi viszonyba való benyomulás az, amikor a végrehajtató ügygondnoki kirendeléssel szerzi meg a felperesi jogot és félretolva az eredeti felperest, a maga nevében folytatja tovább a pert?

Egyébként mi szükség volna a Tábla által figyelembe hívott főbeavatkozási perre, amikor az eddigi felperes szabályszerű módon elismeri, hogy a peres követelés nem őt, hanem a jogutódját illeti? Avagy látszat szerinti per folyjék, esetleg mulasztási ítélettel? Vajjon mi célból?

Természetes dolog azonban, hogy a felperességben beálló változás nem történhetik az alperes sérelmére s így egyrészt a per állása szerinti jogállapoton változás nem eshetik (pl. eredeti felperes beismerése a jogutóddal szemben is ugy tekintendő, mintha saját ténye volna, — a perbeli határidők változatlan tovább folynak, stb.), másrészt a felperes elvesztése esetén a jogutód beavatkozásáig felmerült perköltségek a régi felperessel szemben ítélandók meg, nehogy egy vagyontalan Strohmann beiktatásával a jómódu eredeti felperes a vesztett per költségeitől menekülhessen. F. P.

**A valorizálási törvény tágítása.** A hitelező tönkrementje című cikkünkben (1928. szeptemberi szám) annak a reménynek adtunk kifejezést, hogy a birói gyakorlat, amennyire csak lehetséges, a *méltányos jog nevében és érdekében* tágítani fog a törvény néhány béklyőszerű kemény intézkedésén. Örömmel mutatunk rá a Kuria egy újban ismertté vált határozatára. (C. IV. 2321/1928.), amelynek tartalma ugyan nem a cikkünkben vitatott 14. §-ra vonatkozik, hanem az átértékelési törvény egy másik, ugyanesak igen fontos és igen súlyos jelentőségű intézkedésre az ebben a határozatban megnyilvánuló liberális törvénytárgyalás azonban reményt ad arra, hogy legfelsőbb bíróságunk a legmesszibb lehetőségig beékeli a törvény szabályaiba a tisztultabb, etikai igazság szellemét.

A kérdéses kuriai határozat a MÁV ellen megengedte az átértékelést az 1915. évben épített raktárépület építési költségeire vonatkozólag, ánbátor az 1928:XII. t.-c. 6. §-a

„lefejezte“ az állam és államvasut és egyéb közintézmények elleni követelések valorizálását, akármilyen magánjogi címen alapuljanak légyen. Amde a 7. §. igen csekély mértékben, de mégis enged néhány taxative felsorolt esetben kivételt a 6. §. generálisan sujtó intézkedése alól. Ezek közt az esetek közt szerepelnek az „ingatlan kisajátításából vagy vételéből eredő pénztartozások“ is. A Kuria erre a kivételre alapozta az adott esetben ítéletét, amidőn az építési költségeket 100%-ig valorizálta a vasuttal szemben is. Az indokolás az, hogy amidőn a felperes egy raktárpületet (túnyomó részben) a vasut részére felépített, a MÁV lényegében egy ingatlant kapott és minhog mai napig is birtokában maradt értékálló módon, ennélhogva a méltányosság kívánja, hogy megfizesse annak árát.

Arról bizonyára lehet vitatkozni, hogy az ingatlan vétel kategóriájába hiánytalanul beleillik-e az építési költség, amely talán inkább a vállalkozási szerződés fogalma alá volna vonható: az azonban bizonyos, hogy a magas bíróság az adott esetben megmutatta, hogy mindenképen tágitani kíván a törvény azon szakaszait illetően, amelyek sajnos el-  
tértek a törvényt megelőzően kifejlődött bírói gyakorlat méltányos és bátor szellemétől. *F. P.*

**Leiki kényszer — gazdasági kényszer.** Mig a jog fejlődésével és a városi forgalom nagyarányu fellendülésével a jogszabályok egyrésze harmadik személyeknek és a forgalom biztonságának védelmében sok a felek viszonyából eredő, de mások által nem látható és tudható körülménynek figyelembevételét korlátozzák, addig másrészt, mindnyiben ilyen forgalmi érdekek nem sértenek, mindinkább tekintettel vannak a törvények a felek valódi akaratára. Mindig halad a jog azoknak az okoknak felismerésében, melyek az ügyletkötő fél akaratnyilvánításának szabadságát befolyásolják, részben vagy egészen megsemmisítik.

Nem is szólva azokról a kirívó esetekről, ahol tényleges fizikai kénszerről van szó, a lelki kényszer és a megtevesztés tekintetében a joggyakorlat mindig érzékenyebben reagál.

Végül amint a lehetetlenülés eredeti fogalmához simulva a háborus joggyakorlat megalkotta a gazdasági lehetetlenülés szabályait úgy lassankint a lelki kényszer gyakorlata tovább fejlődött a kizsákmányoló üzlet irányában.

A magánjogi törvénykönyv tervezetének 977. §-ának második bekezdése szerint „semmis az a szerződés is, amellyel valaki másnak tapasztalatlanságát, könnyelműségét, függő vagy megszorult helyzetét vagy a nála